

Guía Docente

Datos Identificativos					
Asignatura (*)			Literatura e Medios de Comunicación	Código	613584109
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3	
Idioma	Galego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Letras				
Coordinación	Vizcaíno Fernandez, Carlos Caetano	Correo electrónico	carlos.vizcaino@udc.es		
Profesorado	Vizcaíno Fernandez, Carlos Caetano	Correo electrónico	carlos.vizcaino@udc.es		
Web					
Descrición xeral	<p>O discurso literario e os medios de comunicación: prensa, radio, televisión, internet.</p> <p>Interseccións entre literatura e medios de comunicación.</p> <p>Xéneros discursivos nos medios de comunicación.</p> <p>A literatura na sociedade dixital</p>				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer a tipoloxía de espazos reservados polos medios de comunicación ao campo literario e as relacións do poder mediático coa literatura, con especial atención ás sociedades con concorrencia de sistemas literarios.	AM1 AM2	BP3	
Coñecer e manexar as ferramentas de recusos de investigación deste campo, así como os principais focos de información e de reflexión teórica relativas aos estudos das relacións entre a literatura e os medios de comunicación e saber integrar as achegas dos principais grupos investigadores do ámbito académico	AM2 AM4 AM8 AI3	BP5	CM5 C11
Concibir e desenvolver un pequeno traballo individual de pesquisa, rigoroso e orixinal, en que se analise, de maneira especializada e segundo as pautas expostas nunha sesión presencial, un exemplo de hipertexto fornecido polo docente.	AM3 AM9 AI1	BP1 BP7	CM1 C13
Expresar con rigor e nos termos da redacción académica opinións fundamentadas e dialogar con outras opinións nas discusións dirixidas síncronas e asíncronas á volta de: (1) a construción de espazos contrahexemónicos nos medios de comunicación, e (2) a ideoloxía e a canonización neses medios.	AM2 AM5	BP1	CM6
Traballar de forma autónoma con iniciativa tendo en conta a importancia da aprendizaxe ao longo de toda a vida.		BP2 BP4	

Contidos

Temas	Subtemas
1. Do texto ao hipertexto: estruturas narrativas pos-media	<p>Literatura e internet.</p> <p>Estruturas narrativas posmedia.</p> <p>Análise de exemplos de literatura hipertextual.</p>
2. Literatura e medios de comunicación na sociedade líquida	<p>Omnivorismo cultural, lóxica da moda e moralidade indolora en relación á literatura.</p> <p>A crítica literaria líquida.</p>

3. A crítica literaria no marco das industrias culturais	<p>As industrias culturais e a República Mundial das Letras.</p> <p>Campo literario e campo de produción ideolóxica. Espazos literarios contrahexemónicos.</p> <p>Concepcións da crítica: emocional, ideolóxica, inmanentista.</p> <p>Literatura e mercado: o libro como obxecto de consumo masivo. Axentes literarias/os.</p>
--	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Eventos científicos e/ou divulgativos	A1 B7 B8 C5	0	4	4
Sesión maxistral	A5 A8 B7 C5	2	0	2
Proba mixta	A4 A9 B4 B5 B6 C7	6	14	20
Traballos tutelados	A3 A14 A12 B10 C1 C6	5	14	19
Lecturas	A1 A2 A5 B7 C1 C9	2	26	28
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Eventos científicos e/ou divulgativos	Acompañarase, presencialmente ou através de ferramentas de comunicación asíncrona, eventos científicos e divulgativos relacionados cos contidos da materia.
Sesión maxistral	Exposición de contidos teóricos e principais fontes de información por parte do docente.
Proba mixta	As probas mixtas desenvolveranse como discusións dirixidas. As sesións consistirán principalmente na realización destas discusións, tuteladas polo profesor, en que o alumnado deberá participar activamente. Previamente, as/os estudantes deberán preparar as discusións coa lectura dos artigos especializados indicados. Tamén se realizarán discusións dirixidas asíncronas, através do espazo de traballo colaborativo en liña.
Traballos tutelados	Análise individual dun exemplo de hipertexto fornecido polo docente e presentación oral dos resultados ao grupo.
Lecturas	Será preciso realizar nos prazos determinados unha serie de lecturas básicas previas ás sesións, así como as necesarias para o estudo de casos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta Lecturas Traballos tutelados	<p>Através destas metodoloxías avaliarase a evolución individual de cada alumno ou alumna, de maneira que en calquera momento se podan activar mecanismos compensatorios ou de consolidación de coñecementos ou destrezas.</p> <p>A materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar cos servizos disponíbeis na UDC/no Centro: nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, coa Unidade de Atención á Diversidade (https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/); no seu defecto, coa Titora ADI da Facultade de Filoloxía (pat.filoloxia@udc.gal).</p>

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Proba mixta	A4 A9 B4 B5 B6 C7	A participación activa e con argumentos madurecidos e criativos nas discusións dirixidas presenciais ou asíncronas representará o 35% da cualificación final.	35
Eventos científicos e/ou divulgativos	A1 B7 B8 C5	A asistencia aos eventos programados será avaliada até ao 10% da cualificación final.	10
Traballos tutelados	A3 A14 A12 B10 C1 C6	A análise do exemplo hipertextual será avaliada até ao 20% da cualificación final. Por súa vez, a presentación oral do traballo suporá o 20% e a retroalimentación do traballo das/dos compañeiras/os outro 15%, até alcanzar un total do 55% da cualificación total posíbel.	55

Observacións avaliación

Exercicios obrigatorios Non será posíbel a superación da materia sen a participación activa nas discusións dirixidas e a exposición do traballo tutelado. Alén disto, para poder aprobar deberase atinxir unha cualificación mínima de 4 valores sobre 10 en ambos exercicios. O alumnado que non realizar estas actividades recibirá a cualificación de NON PRESENTADA/O.

A expresión lingüística deficiente (oral ou escrita) poderá ser penalizada até ao 50% do total atribuído a cada exercicio.

Ensino semipresencial e alumnado con dispensa académica O alumnado de ensino semipresencial ou con dispensa académica deberá acompañar o curso através das ferramentas de comunicación asíncrona determinadas polo docente nos prazos específicos que se establecerán a tal efecto, que o profesor comunicará ao alumnado afectado no inicio do curso e que estarán publicados no campus virtual. Aplicaranse os mesmos criterios de avaliación e as metodoloxías pasarán a ser asíncronas. Segunda oportunidade e convocatoria adiantada Na segunda oportunidade (xullo) e na convocatoria adiantada o alumnado será avaliada cos mesmos criterios e coas mesmas porcentaxes que na oportunidade anterior. No caso de non ter realizado durante o cuadrimestre alguna das actividades avaliábes, abrírase un novo prazo para a súa presentación. A retroalimentación nos outros traballos realizarase asíncronamente por escrito, no campus virtual. Integridade académica Salvaguardando en todo o momento os dereitos de autoría e protexendo os datos dos mesmos, os traballos académicos presentados polo alumnado da materia poderán ser incorporados á base de datos dunha ferramenta de detección de plaxio e/ou presentación do mesmo exercicio en varias materias. Caso se producir algunha destas circunstancias, o traballo ficará anulado e poderanse activar as medidas recollidas nas Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario da UDC. Apoio á diversidade A materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade consonte ás indicacións da Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI>), coa que se deberá contactar nos prazos establecidos por esta unidade. Pódese contar tamén co asesoramento da titora ADI da facultade (pat.filoloxia@udc.gal).

Fontes de información

Bibliografía básica

- Aarseth, E (2004). "La literatura ergódica", en Sánchez-Mesa (ed.) Literatura y cibercultura, 117-145. Madrid: Arco Libros
  - Bauman, Zygmunt (2013). La cultura en el mundo de la modernidad líquida. México : Fondo de Cultura Económica
  - Cochón Otero e Rábade Villar (2004). "A crítica no campo literario. Teorías críticas e identidades emerxentes", en Arturo Casas (coord.) Elementos de crítica literaria, 161-204. Vigo: Xerais
  - Cordal Fustes, X. (2002). "25 puntos sobre a actuación social da literatura galega", en A trabe de ouro 51, 85-94. .
  - Fernández Castillo, C. (2009). "La condición postmedia: nuevas posibilidades narrativas en la era digital", en Martínez Díaz e Navío Castellano (eds.) Literaturas de la (pos)modernidad, 163-178.. Madrid: Editorial Fragua
  - Fernández Rodríguez, Carlos Jesús & Riie Heikkilä (2011). "El debate sobre el omnivorismo cultural. Una aproximación a nuevas tendencias en sociología del consumo", Revista Internacional de Sociología 69: 585-606.. DOI:10.3989/ris.2010.04.15
  - Garcia Diniz, L. A. (2005). "Cibercultura e literatura: hipertexto e as novas arquitecturas textuais", en Alea. Estudos neolatinos vol. 7 no. 2. Rio de Janeiro
  - Gullón, G. (2008). "¿Es legítima la crítica literaria?", en Una venus mutilada. La crítica literaria en la España actual, 129-149. . Madrid: Biblioteca Nueva
  - Martel, F. (2014). Smart : Internet(s) : la investigación. Madrid: Taurus
  - Martínez-Ezquerro, Aurora & Aitana Martos García (2019). "La lectura en los actuales contextos de Educación Social: claves desde la formación literaria", Journal of Research in Social Pedagogy.
  - Pajares Tosca, S. (1997). "Las posibilidades de la narrativa hipertextual", Espéculo nº 6 .
  - Rodríguez Reyes, C. (2005). Hipertexto y literatura en Red. El relato digital, los escritores y la Cibercultura, Revista TEXTOS de la CiberSociedad, 7 .
  - Poster, M. (2004). "La ciberdemocracia: Internet y la esfera pública", en Sánchez-Mesa (ed.) Literatura y cibercultura, 177-197.
  - Sapiro, Gisèle (2007). "Pour une approche sociologique des relations entre littérature et idéologie". Contextes, "L'idéologie en sociologie de la littérature (fev. 2007).
  - Werner, M. (1994). La place relative du champ littéraire dans les cultures nationales", en Espagne, Michel e Werner, Michael, eds., Philologiques III. Qu'est ce qu'une littérature nationale? Approches pour une théo. Paris: Éditions de la Maison de Sciences de l'Homme
- LECTURAS OBRIGATORIAS PREVIAS ÁS SESIÓN
- Anxo Abuín (2006): Escenarios del caos (fragmentos) Gilles Lipovetsky (1987): El imperio de lo efímero (fragmentos) Gisèle Shapiro: Pour une approche sociologique des relations entre littérature et idéologie García Arnau (2019): "Adorno, Horkheimer y la 'industria cultural': la construcción de una crítica de la superestructura" A Recomendase a consulta do blog "Teoría, práctica y enseñanza del hipertexto de ficción: El relato digital", de Jaime Alejandro Rodríguez Ruíz (Universidade Javeriana de Bogotá). Accesíbel en: http://www.javeriana.edu.co/relato_digital/r_digital/modelos/modelos_index.htm Recomendase a consulta do blog "Teoría, práctica y enseñanza del hipertexto de ficción: El relato digital", de Jaime Alejandro Rodríguez Ruíz (Universidade Javeriana de Bogotá). Accesíbel en: http://www.javeriana.edu.co/relato_digital/r_digital/modelos/modelos_index.htm

Bibliografía complementaria	<p>Aarseth, E. J. (1997). Cibertext. Perspectives on Ergodic Literature. Baltimore & London: The Johns Hopkins University Press</p> <p>Abuín González, A. (2006). Escenarios del caos. Entre la hipertextualidad y la performance en la era electrónica. Valencia: Tirant lo Blanch</p> <p>Aguirre Romero, J. M. (2005). "El fluido literario. Internet y la literatura", en Espéculo. Revista de estudios literarios. Universidad Complutense de Madrid nº. 51 (accesíbel en http://www.ucm.es/info/especulo/numero31/. Aguirre Romero, J. M. (). "Literatura en Internet: ¿Qué encontramos en la WWW?" (accesíbel en: http://www.ucm.es/info/especulo/numero6/lite_www.htm). Borràs Castanyer (ed.) (2005). Textualidades electrónicas. Nuevos escenarios para la literatura. Barcelona: Editorial UOC Casanova, Pascale (2001). La República mundial de las Letras. Barcelona: Anagrama</p> <p>Figueroa, Antón (2002). "Literaturas minoritarias: autonomía e relacións interliterarias", en Anuario de estudos literarios galegos, 2002, 55-67.</p> <p>Joyce, M. (1999). Othermindedness. Michigan: The University of Michigan Press</p> <p>Landow, George P. (2006). Hypertext 3.0 : critical theory and new media in an Era of Globalization. Baltimore : Johns Hopkins University Press</p> <p>Landow, Georg P. (comp.) (1997). Teoría del hipertexto. Barcelona: Paidós</p> <p>Mora, Vicente Luís (2009). "Letras sin imprenta. Ciberliteratura, blogs, narrativas cross-media", en Rico Manrique et alii (coord.) Literatura y bellas artes, 315-356.</p> <p>Moreno, I (2002). Musas y nuevas tecnologías. Barcelona: Paidós</p> <p>Moreno Hernández, C. (1998). Literatura e hipertexto. De la cultura manuscrita a la cultura electrónica. Madrid: UNED</p> <p>Pajares Tosca, S. (2004). Literatura digital. El paradigma hipertextual. Cáceres: Universidad de Extremadura</p> <p>Ródenas, Domingo (eds.) (2003). La crítica literaria en la prensa. Madrid: Marenostrum</p> <p>Ródenas de Moya, D (2009). "Literatura y periodismo", en Rico, Gracia e Bonet (eds.) Literatura y Bellas Artes, 261-287 . Madrid: Biblioteca Nueva</p> <p>Sánchez Mesa, D. (comp.) (2004). Literatura y cibercultura. Madrid: Arco Libros</p> <p>Sánchez Noriega, J. L. (2002). Crítica de la seducción mediática. Comunicación y cultura de masas en la opulencia informativa. Madrid: Editorial Tecnos</p> <p>Serrano, Pascual (2013). La comunicación jibarizada. Cómo la tecnología ha cambiado nuestras mentes. Barcelona: Ediciones Península.</p> <p>Sontag, Susan ((1994) / (1996)). Against interpretation / Contra la interpretación. London: Vintage / Madrid: Santillana</p> <p>Vega, M. J. (ed.) (2003). Literatura hipertextual y teoría literaria. Madrid: Marenostrum</p> <p>Vilariño Picos, M. T. (2004). "Literatura e novas tecnoloxías", en Casas, A. (coord.) Elementos de crítica literaria, 615-650. Vigo: Xerais</p> <p>Vilariño Picos e Abuín González (comp.) (2006). Teoría del hipertexto. La literatura en la era electrónica. Madrid: Arco Libros</p> <p>Vilariño Picos, María Teresa (2011) "Espacio..., ciberespacio... y... literatura...", en Literatura e internet. Nuevos textos, nuevos lectores: 131-146. Málaga: AEDILE.</p> <p>Vouillamoz, N. (2000). Literatura e hipermedia. Montcada i Reixac: Paidós</p> <p>Ibérica Yellowlees Douglas, J. (1999). The End of Books Or Books without End? Reading Interactive Narratives. Michigan: University of Michigan Press</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Para o alumnado internacional, recoméndase un nivel mínimo de galego ou español equivalente a B2.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías